

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 65 din 3 februarie 2009

HOTĂRÂREA
din 17 iunie 2008
în Cauza Matache și alții împotriva României
(Reparație echitabilă)

(Cererea nr. 38.113/02)

În Cauza Matache și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: Josep Casadevall, președinte, Elisabet Fura-Sandström, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 27 mai 2008,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 38.113/02) îndreptată împotriva României, prin care 3 cetățeni ai acestui stat, domnul Constantin Matache și doamnele Elena Matache și Zenovia Sprînceană (*reclamanții*), au sesizat Curtea la data de 14 octombrie 2002 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Prin Hotărârea din 19 octombrie 2006 (*hotărârea cu privire la fondul cauzei*), Curtea a statuat că a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din cauza neexecutării de către autoritățile administrative a hotărârii judecătorești definitive din 23 mai 2002, prin care cuantumul despăgubirilor datorate reclamanților ca urmare a naționalizării bunurilor lor a fost stabilit la suma de 13.233.970.592 lei vechi, precum și din cauza ineficienței legilor de retrocedare (*Matache și alții împotriva României*, nr. 38.113/02, 19 octombrie 2006).

3. Invocând art. 41 din Convenție, reclamanții au solicitat o reparație echitabilă în sumă de 2.234.850 euro (EUR) pentru daunele materiale. Aceștia au considerat că au suferit un prejudiciu moral, însă au lăsat la latitudinea Curții să stabilească valoarea reparației.

4. Problema aplicării art. 41 din Convenție neaflându-se în stare de judecată, Curtea a rezervat-o și a invitat Guvernul și reclamanții să îi trimită în scris, în termen de cel mult 6 luni, observațiile lor scrise asupra acestei chestiuni și, în special, să îi aducă la cunoștință orice eventuală înțelegere la care vor ajunge (*ibidem*, paragraful 47 și pct. 4 din dispozitiv).

5. Atât reclamanții, cât și Guvernul au depus observații.

ÎN DREPT

6. Conform art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.“

A. Prejudiciu

1. Argumentele părților

a) Poziția reclamanților

7. Reclamanții au solicitat suma de 2.234.850 euro (EUR) cu titlu de daune materiale, din care 1.124.857 EUR pentru lipsa de folosință începând de la data naționalizării bunurilor lor și până în luna mai 2002, 934.992 EUR pentru valoarea reactualizată a sumei stabilite prin sentința din data de 23 mai 2002 pentru perioada 2002-2004, și suma de 175.000 EUR pentru bunurile mobile din moară ce au fost distruse.

8. În observațiile lor, formulate după pronunțarea hotărârii privind fondul cauzei, reclamanții au solicitat reactualizarea sumelor de mai sus, ținând cont de dobânda pentru anii 2004-2007, pentru a ajunge la suma de 2.406.515 EUR.

9. De asemenea, ei au solicitat suma de 500.000 EUR cu titlu de daune morale.

b) Poziția Guvernului

10. Invocând Cauza *Constandache împotriva României* [(dec.), nr. 46.312/99, 11 iunie 2002], Guvernul a considerat că reclamanții nu aveau dreptul să primească contravaloarea imobilului confiscat și a lipsei de folosință. În orice caz, acesta a contestat modalitățile de calcul al daunelor de către reclamanți. În opinia Guvernului, suma stabilită de instanță la data de 23 mai 2002, reactualizată conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, se ridică la 641.783,61 EUR și nu era scadentă decât după adoptarea legii speciale în materie de reparație pentru bunurile naționalizate.

11. În observațiile sale din data de 31 august 2007, Guvernul a arătat că Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 de către stat fusese modificată și că, din acel moment, reclamanții aveau posibilitatea fie să opteze pentru o nouă evaluare a bunurilor lor naționalizate, fie să accepte plata sumei ce figurează în sentința din 23 mai 2002. De asemenea, acesta a informat Curtea că cererea formulată de reclamanți în temeiul Legii nr. 10/2001 era analizată de comisia centrală constituită în baza acestei legi, care hotărâse să o trateze cu prioritate.

12. Guvernul a mai făcut cunoscut faptul că cererile suplimentare ale reclamanților trebuiau respinse de Curte, dat fiind faptul că scrisoarea ce cuprindea pretențiile exprimate în cifre nu a fost semnată de toți reclamanții.

13. În ceea ce privește suma solicitată cu titlu de daune morale, Guvernul a evidențiat faptul că între încălcările constatate de Curte și sus-amintitele pretenții nu putea fi stabilită nicio legătură de cauzalitate și a considerat că, în orice caz, această sumă este excesivă.

2. Aprecierea Curții

14. Curtea reamintește, în primul rând, că semnătura reclamanților pe cererea formulată în temeiul art. 41 nu este prevăzută la art. 60 din Regulamentul Curții. Prin urmare, argumentul Guvernului nu poate fi reținut.

15. Aceasta nu a fost convinsă nici de afirmațiile Guvernului privind posibilitatea ca reclamanții să obțină plata sumei respectând procedura prevăzută de Legea nr. 10/2001, în ultima sa versiune.

16. Față de acest lucru, Curtea reamintește că regula epuizării căilor de atac interne nu este valabilă în privința art. 41 [*De Wilde, Ooms și Versyp împotriva Belgiei* (art. 50), Hotărârea din 10 martie 1972, seria A, nr. 14, pp. 7-9, § 15-16, *Guzzardi împotriva Italiei*, Hotărârea din 6 noiembrie 1980, seria A, nr. 39, p. 41, § 113, și *Bozanr. împotriva Franței*, Hotărârea din 18 decembrie 1986, seria A, nr. 111, pp. 28-29, § 66].

17. În orice caz, chiar dacă am presupune că reclamanții ar ajunge în situația de a utiliza procedura indicată de Guvern, Curtea are îndoieli în ceea ce privește eficiența celor două opțiuni oferite părților interesate, din următoarele motive (pentru o descriere detaliată a procedurii în fața comisiei centrale stabilite în temeiul Legii nr. 10/2001, vezi *Tudor împotriva României*, nr. 29.035/05, §§ 15-20, 11 decembrie 2007).

18. Pe de o parte, reclamanții ar putea solicita plata sumei stabilite prin sentința din 23 mai 2002. Or, Guvernul nu a putut să precizeze termenul în care reclamanții ar primi efectiv această sumă. Pe deasupra, nu este prevăzută nicio reactualizare a sumei stabilite în 2002 pentru a ține cont de rata inflației. Or, dacă reclamanții ar accepta plata valorii nominale, ei ar suferi devalorizarea sumei fără să li se poată imputa vreo vină pentru întârzierea de peste 6 ani în efectuarea acestei plăți.

19. Pe de altă parte, Curtea observă că reclamanților nu li se oferă nicio garanție în ceea ce privește durata sau rezultatul reevaluării bunurilor, propuse de această procedură ca opțiuni secundară.

20. În fine, Curtea observă că, deși au trecut 8 luni de la data la care comisia a hotărât să trateze cu prioritate dosarul reclamanților, Curții nu i-a fost furnizată nicio informație privind demersurile concrete efectuate de autorități.

21. Așadar, aceasta nu poate decât să concluzioneze că reclamanții au suferit un prejudiciu material care nu a fost reparat de autoritățile române.

22. Mai mult, Curtea apreciază că reclamanții au suferit un prejudiciu moral în special din cauza frustrării provocate de imposibilitatea de a obține executarea sentinței pronunțate în favoarea lor și că acest prejudiciu nu este compensat suficient printr-o constatare a încălcării.

23. În aceste circumstanțe, ținând cont de totalitatea elementelor aflate în posesia sa și statuând în echitate, conform art. 41 din Convenție, Curtea le alocă reclamanților, împreună, suma totală de 650.000 EUR, incluzând toate prejudiciile.

B. Cheltuieli de judecată

24. Reclamanții nu au solicitat sume suplimentare pentru cheltuielile angajate după hotărârea pronunțată pe fondul cauzei.

25. Prin urmare, Curtea nu le alocă nicio sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

26. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA

1. hotărăște:

a)ca statul pârât să le plătească împreună reclamanților, în cel mult 3 luni de la data rămănerii definitive a prezentei hotărâri conform art. 44 § 2 din Convenție, suma de 650.000 EUR (șase sute cincizeci mii euro), incluzând toate prejudiciile, la care se adaugă orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit, ce va fi convertită în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății;

b)ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, această sumă să se majoreze cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității

de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

2. respinge cererea de reparație echitabilă în rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 17 iunie 2008, în aplicarea art. 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier